

VARDAGSEKONOMI I SVERIGE

Det är mycket att tänka på när man är ny i Sverige. Som ett av världens mest uppkopplade och digitaliserade länder är det viktigt att ha tillgång till tre banktjänster: ett bankkonto, ett betalkort och internetbanken.

Du behöver ett bankkonto för din lön eller dina förmåner. Ett betalkort gör det enkelt att ta ut kontanter i automater eller betala med i butik. Internetbanken gör det enkelt att få en överblick över sin ekonomi och betala räkningar på nätet.

Grunderna

Bankkonto

Du behöver ett bankkonto för att sköta din privatekonomi. Det kan ha olika namn: lönekonto, personligt konto eller privat konto. Namnet spelar mindre roll, men det viktiga är att det möjliggör följande tjänster:

- Insättningar, t.ex. lön eller bidrag
- Betalningar via kontoöverföringar och autogiro
- Kontantuttag

Autogiro

Autogiro innebär att dina återkommande betalningar automatiskt dras från ditt konto, utan att du behöver göra något inför varje betalning. För att detta ska fungera måste du först ge banken ditt samtycke, ett så kallat autogiromedgivande. Det innebär att du har godkänt att en viss betalning löpande kan dras från ditt konto.

Bankkort

För att kunna hantera bankkontot effektivt behöver du också ett bankkort. När du betalar med kortet eller använder det för att göra uttag dras pengar från det bankkonto som kortet är kopplat till. Med kortet kan du göra följande:

- Betala i butik
- Betala online
- Gör bankomatuttag

Banktjänster på nätet

För att betala dina räkningar, såsom hyra, el och telefon, är det enklaste sättet att också ha tillgång till internetbank. Med nätbanken kan du till exempel göra följande:

- Se över ditt saldo och få en överblick över din ekonomi
- Betala räkningar
- Överför pengar till andra bankkonton
- Skaffa en e-legitimation

Elektronisk ID-handling

Att skaffa en elektronisk ID-handling är ett naturligt nästa steg för att kunna hantera din vardagsekonomi digitalt, och enkelt få tillgång till viktiga tjänster. I Sverige är det främst BankID som används.

En elektronisk ID-handling kan jämföras med ett pass och ett körkort. Oftast finns den i mobilen (Mobilt BankID), men du kan också använda den på din dator eller kopplat till din bankdosa.

En bankdosa är en fysisk enhet som du får från din bank. Den används både för identifiering när du loggar in på internetbanken, samt för att hantera bankärenden på internetbanken (godkännanden/signeringar).

Du kan till exempel använda BankID för att signera avtal, göra bokningar, skicka ansökningar och göra inköp. Du kan också använda BankID i kontakter med svenska myndigheter. För att få ett BankID behöver du följande:

- Ha ett svenskt personnummer
- Vara kund hos någon av de banker som ger ut BankID
- Kunna legitimera dig med en godkänd svensk ID-handling, till exempel ett svenskt pass eller nationellt ID.

Ett alternativ till BankID är Freja eID. Det är en kostnadsfri, statligt godkänd mobil e-legitimation som du kan skaffa utan att ha ett svenskt bankkonto. Freja kan användas som ett fysiskt ID i mobilen och för att logga in på mer än 300+ tjänster online. Den information du lämnar under registreringsprocessen används för att skapa ett digitalt ID-kort. Det innebär att du kan ha en ID-handling i mobilen genom att använda Freja istället för en fysisk legitimation. Vid registrering för Freja behöver du verifiera din identitet med en fysisk ID-handling.

Jämförelse av digitala ID-kort: BankID och Freja eID

BankID

Med BankID:s digitala ID-kort kan du numera ha din legitimation direkt i mobilen, vilket gör det lika säkert men smidigare än tidigare. För att se ditt ID öppnar du bara appen och följer de enkla stegen. Du kan aktivera det digitala ID-kortet med ditt svenska pass eller nationella ID-kort genom några enkla steg i appen.

Freja eID

Freja eID erbjuder även ett digitalt ID-kort som är användarvänligt och flexibelt. Under registreringen tar du en selfie som blir ditt ID-foto, som du senare kan ändra om du vill. Freja eID kan användas för en mängd olika tjänster online, vilket gör det till ett praktiskt alternativ för många användare.

En viktig sak att tänka på när det gäller elektroniska ID-handlingar: ge aldrig någon tillgång till ditt BankID genom att dela det eller logga in med din personliga kod. Det är samma sak som du skulle hantera ditt pass, att aldrig ge det till någon okänd.

Använd heller aldrig ditt elektroniska ID om någon som kontaktar dig ber dig att göra det. Myndigheter, banker, polis eller företag som erbjuder BankID kontaktar dig aldrig via telefon, sms, e-post eller liknande för att uppmana dig att logga in eller ladda ner ett nytt BankID. Om det däremot är du som har tagit kontakt kan du bli ombedd att identifiera dig.

Betalningar

Du kan betala på olika sätt när du köper något. Du kan betala direkt med mynt eller med sedlar. Det kallas att betala kontant. Du kan också betala med kort. I Sverige finns det några olika korttyper:

Förbetalt kort

Dessa kort är som plånböcker, där du måste sätta in pengar innan du kan använda dem. De är inte kopplade till något bankkonto, utan du laddar dem med pengar i förväg. Det är som ett bankkort, men utan bankkonto.

Bankkort (bankkort)

För att få ett betalkort måste du ha ett bankkonto. När du betalar med betalkort dras beloppet direkt från ditt bankkonto.

Kreditkort

Ett kreditkort fungerar ungefär som ett betalkort, men i slutet av varje månad får du en faktura. Du kan välja att antingen betala hela fakturan på en gång, eller om du vill, dela upp beloppet i flera delbetalningar. Om du väljer att delbetala tillkommer ränta på det återstående skuldbeloppet, eftersom du lånar pengarna av kreditkortsföretaget (kredit är ett annat ord för lån). Hur mycket ränta du måste betala varierar något mellan olika kreditkort.

Faktura

Ett annat sätt att betala är med faktura. Du får fakturan från den handlare som du har köpt något av. Ibland skickas fakturor via post, e-post eller direkt till din internetbank. Du betalar fakturan efter att du har fått det du har köpt. Fakturor kallas också räkningar.

Några exempel är räkningar för tv, internet och hyra. Du kan också få telefonräkning, elräkning och räkningar från förskolor och fritidshem. Fakturan innehåller information om hur mycket du ska betala in på vilket konto och senast när pengarna ska betalas.

I butiker och på nätet kan du också betala med kreditkort. Det betyder att du handlar först och betalar senare. Banken tar inte ut pengarna direkt från ditt konto, men du får en räkning i slutet av månaden.

Swish

Swish är en mobilapp som du kan använda för att skicka pengar från ditt bankkonto till en annan persons konto. Många företag är också anslutna till Swish, vilket innebär att du kan använda Swish som betalningsmetod.

För att skicka pengar via Swish behöver du ett Mobilt BankID. Det är enklast att ansluta via din internetbank. När du har kopplat ditt bankkonto till ditt mobilnummer kan du skicka pengar eller skicka en begäran om att få pengar. Du kan se namnet på mottagaren innan du godkänner en betalning med Mobilt BankID. Swish fungerar dygnet runt, men det är nödvändigt att den som tar emot pengarna också använder Swish.

Kontaktlösa betalningar

Nästan alla svenska betal- och kreditkort har stöd för kontaktlösa betalningar. Det kallas vanligtvis för "blippa". För att använda en kontaktlös betalning behöver du bara hålla ditt kort mot en kortterminal för att genomföra köpet. Du behöver inte sätta i kortet och slå en PIN-kod för att bekräfta transaktionen. Att "blippa" är både säkert och smidigt och kan användas för betalningar upp till 400 kr. Om beloppet är högre kan du fortfarande "blippa", men då måste du också ange din PIN-kod. Ibland, av säkerhetsskäl, kan du bli ombedd att ange din PIN-kod oavsett belopp.

Digital brevlåda

En populär, digital tjänst är den digitala brevlådan. Det är precis vad det låter som, en tjänst som hämtar post digitalt som du normalt skulle få i din vanliga brevlåda. Eftersom det är en digital tjänst kommer den med extra funktioner som är både smidigare och säkrare än en fysisk brevlåda.

Över 140 myndigheter och kommuner använder digitala brevlådor. Kivra är den i särklass största digitala brevlådan i Sverige med över 20 000 anslutna företag. Med Kivra får du viktig post digitalt, till exempel fakturor, deklarationer, pensionsspecifikationer och kreditupplysningar.

Exempel på anslutna myndigheter är Skatteverket, Försäkringskassan, CSN och Arbetsförmedlingen.

En praktisk funktion är att du kan betala de räkningar och fakturor du får, direkt i Kivra. Du slipper hålla reda på pappersfakturor och ange långa OCR-nummer. Allt som krävs är några knapptryckningar. Att skaffa en digital brevlåda är enkelt och tar bara någon minut.

Du kan få tjänsten på www.kivra.se. När du skapar ett konto hos Kivra behöver du ange ditt personnummer, mobilnummer och e-postadress. Den digitala brevlådan är kopplad till ditt personnummer. Kontaktuppgifterna används för att ge dig notiser när du får ny post i Kivra. För närvarande finns tjänsten endast på svenska och engelska.

Kivra rekommenderar att du använder Mobilt BankID för att skapa ett Kivra-konto.

Ytterligare information

Digitala plånböcker

Allt fler väljer att skriva in sina kortuppgifter i en mobilapp. Mest för att det gör det enkelt att använda mobilen för att genomföra transaktioner, både online och i butik. Du har oftast redan din telefon i handen, vilket innebär att du inte behöver ta upp plånboken ur väskan eller fickan. Om du inte redan har den i handen har du den förmodligen på en lättillgänglig plats. De vanligaste mobilbetalningarna görs med Apple Pay, Google Pay eller Samsung Wallet. Allt beror på vilken tillverkare som tillverkat mobilen.

Wearables

En växande marknad är så kallade wearables. Den förlitar sig på samma teknik som finns i betal- och kreditkort för att köra kontaktlösa betalningar. Tekniken är inbyggd i olika typer av accessoarer, vilket gör det möjligt att blippa och betala med ringar, armband, klockor, nyckelringar och mycket mer. Du blippar helt enkelt din wearable mot betalterminalen istället för att använda ditt kort, när du betalar i kassan.

Bra appar för mobilen

BankID (Digital identifiering)
Swish (Skicka pengar digitalt)
Kivra (Digital brevlåda)
Bank
1177 (Hälsö- och sjukvårdskontakt)
Parkering
Taxi
Kollektivtrafik
Digital plånbok
Foodora/Uber Eats

Webbplatser med användbar information

Migrationsverket

I Sverige är Migrationsverket den myndighet som prövar ansökningar från personer som vill bo i Sverige, besöka landet, söka skydd undan förföljelse eller få svenskt medborgarskap.

www.migrationsverket.se

Informationsverige.se – guiden till det svenska samhället

Det här är en webbplats om det svenska samhället, med information om Sverige för asylsökande och personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Informationen finns på flera språk och handlar bland annat om ekonomiskt stöd och hur den svenska sjukvården fungerar.

Du får veta om samhällsorientering, hur du lär dig svenska och information som riktar sig specifikt till dig som förälder. Du får veta vilka myndigheter du kommer i kontakt med när du kommer till landet för första gången. Du kan också följa processen från det att du ansöker om asyl till dess att du är delaktig i det svenska samhället, arbetar eller studerar.

www.informationsverige.se